Aandoening

IJzerstapeling (hemochromatose)

IJzerstapeling is een aandoening waarbij ijzer wordt opgeslagen in vooral de lever, het hart of de alvleesklier.

Er zijn twee vormen van ijzerstapeling: primaire en secundaire ijzerstapeling. Bij primaire ijzerstapeling neemt het lichaam vanaf de geboorte al te veel ijzer op uit voeding. Dit is een erfelijke aandoening. Secundaire ijzerstapeling is vaak het gevolg van een andere ziekte. IJzerstapeling kan diverse negatieve gevolgen hebben, zoals leverproblemen, hartklachten, diabetes mellitus en een verminderde vruchtbaarheid bij mannen.

Meer informatie? Kijk op de website van de Hemochromatose Vereniging Nederland. (https://hemochromatose.nl/)

Onderzoeken

De arts luistert naar uw klachten en doet lichamelijk onderzoek.

Daarnaast doet de arts bloedonderzoek. Soms is ook een leverbiopsie of MRI-scan nodig om de ijzerstapeling in de lever te bepalen. Als ijzerstapeling voorkomt in de familie, kunnen we ook genetisch onderzoek doen.

Bloedonderzoek

Bij bloedonderzoek nemen we 1 of meer buisjes bloed af met een hol naaldje. Dit bloed wordt in het laboratorium onderzocht.

Bloedonderzoek of onderzoek van urine of ontlasting is nodig als uw arts meer wil weten over:

- uw gezondheid;
- het verloop van uw ziekte;
- het resultaat van een behandeling.

https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/bloedonderzoek

Cytogenetisch onderzoek en moleculaire diagnostiek

Moleculaire diagnostiek en cytogenetisch onderzoek zijn onderzoeken in het laboratorium. Met deze onderzoeken kijken we naar het DNA in cellen. Zo kunnen we afwijkingen opsporen die belangrijk zijn voor het stellen van een diagnose en het kiezen van een behandeling.

Bij moleculaire diagnostiek onderzoeken we DNA of RNA in cellen, bijvoorbeeld uit bloed of weefsel. Hiermee kunnen we genetische afwijkingen, infecties of erfelijke kenmerken opsporen. Bij kanker helpt dit onderzoek om beter te begrijpen welke eigenschappen een tumor heeft. Op basis daarvan kan de arts soms een behandeling op maat adviseren. Dit noemen we ook wel doelgerichte behandeling.

Cytogenetisch onderzoek is een chromosomenonderzoek. Chromosomen zijn dragers van erfelijk materiaal in onze cellen. Bij dit onderzoek kijken we naar het aantal chromosomen en naar de vorm en structuur ervan. Zo kunnen afwijkingen in het DNA worden gevonden.

Bij dit chromosomenonderzoek onderzoeken we meestal cellen uit het beenmerg. Daarom gebeurt het onderzoek vaak met een beenmergpunctie. Soms is bloedonderzoek voldoende.

Sommige DNA-afwijkingen zorgen ervoor dat de vooruitzichten van een ziekte gunstiger of juist minder gunstig zijn. Ook kunnen bepaalde afwijkingen invloed hebben op hoe goed een behandeling werkt. Deze informatie helpt de arts bij het bespreken van uw behandeltraject en vooruitzichten.

Geen erfelijkheidsonderzoek

Cytogenetisch onderzoek en moleculaire diagnostiek kijken naar afwijkingen die horen bij een ziekte, zoals kanker. Deze afwijkingen ontstaan vaak tijdens het leven en zijn meestal niet erfelijk.

Erfelijkheidsonderzoek kijkt juist naar aangeboren afwijkingen in het DNA die van ouders op kinderen kunnen worden doorgegeven. Hiermee onderzoeken we of een ziekte of aanleg voor een ziekte erfelijk is binnen een familie.

https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/cytogenetisch-onderzoek-en-moleculaire-diagnostiek

MRI onderzoek algemeen

MRI staat voor Magnetic Resonance Imaging. Bij een MRI-onderzoek worden met behulp van sterke magneetvelden en radiogolven foto's gemaakt van organen en weefsels in het lichaam.

Een MRA-onderzoek is een MRI van de bloedvaten. Veelal wordt hierbij contrastvloeistof toegediend via een infuus.

U leest hier algemene informatie over het onderzoek. Uw persoonlijke situatie kan soms anders zijn dan hier beschreven.

LET OP!

- U moet zich voor dit onderzoek voorbereiden. Lees daarom deze informatie minstens 3 DAGEN vóór het onderzoek goed door! Het is belangrijk dat u deze instructies goed opvolgt. Het onderzoek kan anders misschien niet doorgaan.
- We vragen u om ruim van tevoren de vragenlijst in te vullen. Heeft u één of meer vragen met JA beantwoord? Neem dan contact op met afdeling Radiologie.

In dit filmpje kunt u zien hoe u zich op een MRI-onderzoek moet voorbereiden en hoe het onderzoek verloopt.

Bekijk de video op de website (https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/aandoeningen/ijzerstapeling-hemochromatose).

https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/onderzoeken/mri-onderzoek-algemeen

Behandelingen

De behandeling is voor primaire en secundaire ijzerstapeling verschillend.

De behandeling van primaire hemochromatose bestaat uit aderlatingen. Bij aderlating wordt bloed afgetapt. Het lichaam gaat door deze aderlating nieuw bloed aanmaken. Hiervoor is ijzer nodig. Het lichaam onttrekt dit aan het in het lichaam opgeslagen ijzer, waardoor het opgeslagen ijzergehalte daalt. Als hier op tijd mee begonnen wordt, kan dit ernstige weefselschade voorkomen. Hoe vaak een aderlating wordt gedaan, hangt af van de bloeduitslagen en uw lichamelijke conditie.

Uw arts behandelt secundaire hemochromatose met ijzerbindende medicijnen. Het teveel aan ijzer verlaat dan met de urine en de ontlasting uw lichaam.

IJzerstapeling (Hemochromatose), voedingsadviezen

Bij hemochromatose is er sprake van een ijzerstapelingsziekte, waarbij te veel ijzer wordt opgeslagen in het lichaam. Dit kan schade veroorzaken aan organen zoals de lever en het hart.

Zowel alcohol als te veel ijzer zijn schadelijk voor de lever. Gecombineerd werken ze sterker, daardoor ontstaan er eerder leverziekten. Probeer alcohol te beperken of helemaal te vermijden.

In veel voedingsmiddelen zit ijzer. Daardoor is het bijna onmogelijk om een ijzervrij dieet te volgen. Als u een jaar lang een zeer streng ijzer-arm dieet zou volgen, dan is dat hetzelfde als 1 tot 5 aderlatingen minder in een jaar. Aderlatingen blijven echter wel nodig. Met een streng ijzerarm dieet loopt u het risico dat u te weinig binnenkrijgt van bepaalde vitamines en mineralen. Zorg dat u elke dag gezond en gevarieerd eet en ook voldoende beweegt. Dit helpt om de gevolgen van te veel ijzer in het lichaam te verminderen.

In deze folder leest u meer over de voedingsadviezen bij hemochromatose.

https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/behandelingen/ijzerstapeling-hemochromatose-voedingsadviezen

Poliklinieken en afdelingen

Algemene Interne Geneeskunde en Endocrinologie

De internist houdt zich bezig met ziekten van de inwendige organen.

https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/algemene-interne-geneeskunde-en-endocrinologie

Hematologie

Hematologie is het specialisme dat zich bezighoudt met ziekten van het bloed en de bloedvormende organen met name in het beenmerg en de lymfeklieren.

https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/hematologie

Maag-, Darm- en Leverziekten (MDL)

Het specialisme Maag-, Darm- en Leverziekten (MDL) richt zich op de diagnostiek en behandeling van ziekten van het spijsverteringskanaal.

https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/maag-darm-en-leverziekten-mdl

Code INT-222

Copyright 2026 Jeroen Bosch Ziekenhuis